FINE VAKUUTUS- JA RAHOITUSNEUVONTA
Porkkalankatu 1
00180 Helsinki

18.3.2024

Asia:

LAUSUNTOPYYNTÖ

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt FINE Vakuutus- ja rahoitusneuvonnalta (jäljempänä FINE) kirjallista asiantuntijalausuntoa, joka koskee hallituksen esitystä eduskunnalle laeiksi liikennevakuutuslain, Liikennevakuutuskeskuksesta annetun lain ja vakuutusyhtiölain muuttamisesta (HE 10/2024).

FINE kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää asiantuntijalausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa.

FINEN ASIANTUNTIJALAUSUNTO

FINEn edustaja on osallistunut direktiivin täytäntöönpanon edellyttämien lainmuutosten valmistelua varten asetettuun sosiaali- ja terveysministeriön työryhmään, jonka mietintö on ollut hallituksen esityksen pohjana. Tämän johdosta FINE lähtökohtaisesti kannattaa esitystä. FINE kuitenkin haluaa tuoda esille seuraavat näkökohdat.

<u>Sähköpotkulautojen ja muiden sähköisten liikkumisvälineiden vakuutusturva ja vahingot</u>

FINE pitää perusteltuna, että sellaiset sähköiset liikkumisvälineet, joiden suurin rakenteellinen nopeus ylittää 25 km/h tai joiden nettopaino on yli 25 kg, tulevat lainmuutoksen myötä vakuuttamisvelvollisuuden piiriin. Vakuuttamisvelvollisuus koskee kaikenlaisia em. kriteerit täyttäviä ajoneuvoja, joista ns. sähköpotkulaudat muodostavat vain osan.

Edelleen on perusteltua, että vuokrauskäytössä olevat yritysten sähköpotkulaudat ovat painostaan riippumatta, siis jossakin määrin muita sähköpotkulautoja laajemmin, liikennevakuutettavia ajoneuvoja. Voidaan perustellusti katsoa, että vuokrattavien lautojen liikennevahinkoriski ei ole ainakaan normaalia pienempi, jos nettopaino on alle 25 kg, koska 25 kg painavampien lautojen on arvioitu olevan ajo-ominaisuuksiltaan kevyempiä lautoja vakaampia ja siten jossakin määrin näitä turvallisempia.

FINE toteaa, että vuokrattavien sähköpotkulautojen liikennevakuutuksen korvauspiirin määrittäminen muita moottoriajoneuvoja suppeammaksi on lainsäädäntöratkaisuna poikkeuksellinen. Ehdotettu sääntely merkitsee sitä, että nettopainoltaan 25 kg painavamman sähköpotkulaudan kuljettajan korvausoikeus hänen kuljettamansa laudan liikennevakuutuksesta tulee olemaan erilainen riippuen siitä, onko kyse vuokratusta sähköpotkulaudasta (vain sairaanhoitokuluihin rajoittuva) vai muussa käytössä olevasta sähköpotkulaudasta (kaikki liikennevakuutuslain korvausetuudet kattava). Ehdotettu sääntely perustuu tältä osin puhtaasti vuokrauselinkeinotoiminnan intresseihin, toisin sanoen arvioon siitä, että täysimääräinen, muun ohessa kuljettajan ansionmenetyksen ja tilapäisen sekä pysyvän haitan korvaukset sekä liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain mukaiset kuntoutusetuudet kattava korvausvastuu voisi

johtaa vuokrattavien lautojen vakuutusmaksujen määrittämiseen niin korkealle tasolle, ettei lautojen vuokraustoiminta olisi enää kannattavaa tai mahdollista.

Jos kuluttaja vammautuu vakavasti vuokratun sähköpotkulaudan kuljettajana, hänen etunsa mukaista kuitenkin olisi, että korvausturva olisi samanlainen kuin muidenkin moottoriajoneuvojen osalta (siis muutkin korvausetuudet kuin hoitokulut kattava), vaikka vuokrayritysten vakuutusmaksut muodostuisivatkin tällöin vastaavasti korkeammiksi. Toisaalta on kuitenkin todettava, että hallituksen esityksen mukaisella sääntelyllä kaikenlaisten vuokrattavien sähköpotkulautojen (siis myös nettopainoltaan 25 k kevyempien lautojen) kuljettajat tulevat liikennevakuutuksen korvauspiiriin hoitokulujen osalta, mikä sekin on kuluttajien edun mukaista. Nämä varaumat huomioon ottaen FINE kannattaa ehdotusta eräänlaisena kompromissina. FINE kuitenkin huomauttaa, että myös sellainen sääntely, jossa vuokrattavat laudat olisivat painostaan riippumatta liikennevakuutettavia, mutta niiden liikennevakuutusturva olisi samanlainen kuin muillakin moottoriajoneuvoilla (siis kuljettajankin osalta täysimääräinen), olisi sinänsä täysin mahdollista toteuttaa, tällöin vain vuokrayritysten vakuutusmaksut muodostuisivat vastaavasti korkeammiksi. Liikennevakuutusturvan ensisijaisuus huomioon ottaen täysimääräinen vakuutusturva säästäisi kuljettajien vakavien vammautumisten tilanteissa julkisia varoja mm. työeläkelain mukaisten etuuksien, eläkeyhtiöiden ja Kelan kuntoutusetuuksien ja vammaispalvelulain mukaisten etuuksien verran, siis huomattavasti enemmän kuin ehdotettu pelkkien hoitokulujen korvaaminen vuokralautojen liikennevakuutuksesta.

Tiedottamistarve

Esityksen myötä etenkin nettopainoltaan 25 kg painavammat sähköiset liikkumisvälineet tulevat nykyisestä vakuuttamiskäytännöstä poiketen liikennevakuutettaviksi. Muutoksia ja niiden vaikutuksia vakuuttamisvelvollisuuteen on toistaiseksi käsitelty julkisessa keskustelussa ja mediassa hyvin vähän. Vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyöntitapauksissa sovellettaviksi tulevat liikennevakuutuslain mukaiset laiminlyönnin seuraamukset (vakuutusmaksua vastaava maksu ja laiminlyöntimaksu), jotka ovat tuntuvia. FINEn arvion mukaan ehdotettu 1.5.2024 alkaen voimaan tuleva vakuuttamisvelvollisuus tulee todennäköisesti yllätyksenä huomattavalle osalle niistä kuluttajista, jotka ovat aiemmin hankkineet nyt vakuutettaviksi tulevia laitteita. Riittävän tiedottamisen mahdollistamiseksi olisi syytä harkita, tulisiko lakien voimaantuloa lykätä ehdotetusta joillakin kuukausilla.

Helsingissä 18.3.2024

Kunnioittavasti,

FINE Vakuutus- ja rahoitusneuvonta

Tuomas Siirala
johtava lakimies